

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 131/2016-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. februára 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti SLOVENSKÁ MEDIÁLNA AGENTÚRA, s. r. o., Sládkovičova 7, Bratislava, zastúpenej Advokátskou kanceláriou MAPLE & FISH, s. r. o., Rajská 15/A, Bratislava, v mene ktorej konajú konatelia a advokáti JUDr. Martin Javorček a JUDr. Viliam Karas, PhD., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 38/2012 a jeho uznesením zo 6. februára 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti SLOVENSKÁ MEDIÁLNA AGENTÚRA, s. r. o., o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. apríla 2014 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti SLOVENSKÁ MEDIÁLNA AGENTÚRA, s. r. o., Sládkovičova 7, Bratislava (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný

súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 38/2012 a jeho uznesením zo 6. februára 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou okresnému súdu 22. februára 2012 domáha nároku na náhradu škody vo výške 1 712 739,04 € s príslušenstvom proti Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej aj „žalovaný“), ktorá mu mala byť spôsobená orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“).

Skutkovým základom sťažovateľovej žaloby bolo exekučné konanie začaté na návrh oprávneného – [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „oprávnený“), proti trom povinným, pričom sťažovateľ bol povinným v 3. rade. Okresný súd Košice II ako exekučný súd vydal pre súdneho exekútora poverenie na vykonanie exekúcie podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov. Následne súdny exekútor doručil sťažovateľovi upovedomenie o začatí exekúcie, upovedomenie o začatí exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke, prikázaním iných peňažných pohľadávok a predajom hnutelných vecí. Sťažovateľ spolu s povinným v 2. rade podali proti exekúcii námietky, ktorým Okresný súd Košice II vyhovel. Na základe odvolania oprávneného, rozhodol Krajský súd v Košiciach tak, že uznesenie Okresného súdu Košice II potvrdil. Následne Okresný súd Košice II exekúciu uznesením zastavil, predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť 20. novembra 2008. V tejto súvislosti v sťažnosti sťažovateľ ďalej uvádza:

„Okresný súd Košice II pri vydávaní poverenia porušil svoju povinnosť vyplývajúcu z § 44 ods. 2 Exekučného poriadku a to tým, že nepreskúmal dostatočne žiadosť exekútora o udelenie poverenia, návrh na vykonanie exekúcie ani exekučný titul. Napriek tomu, že neboli splnené všetky zákonné podmienky pre výkon exekúcie, udelil exekútori poverenie. Uvedeným konaním a rozhodnutím, ktoré bolo následne zrušené ako nezákonné súd hrubo a závažne porušil svoje zákonné povinnosti, v dôsledku čoho sťažovateľ utrpel škodu.“

Okresný súd vyzval sťažovateľa na vyplnenie tlačiva na dokladovanie pomerov účastníka, ktorý navrhuje, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Sťažovateľ namietal, že predmetné konanie je vecne oslobodené od súdnych poplatkov, ako aj to, že vzhľadom na predmet konania a postavenie žalovaného nie je dôvod na uloženie povinnosti zložiť preddavok na trovy konania.

Následne okresný súd rozhodol napadnutým uznesením zo 6. februára 2014 tak, že pod hrozbou zastavenia konania uložil sťažovateľovi povinnosť zložiť preddavok na trovy konania vo výške 85 635,45 € na účet okresného súdu do 60 dní od právoplatnosti uznesenia.

Sťažovateľ v sťažnosti tiež uvádza:

«V dôsledku exekúcie a z toho vyplývajúceho zablokovania účtov a všetkého jeho majetku musel sťažovateľ oznámiť svojim veriteľom a spolupracujúcim spoločnostiam, že nie je schopný splácať svoje záväzky, stratil všetkých svojich klientov, dobré meno a reputáciu a jeho miesto na trhu nahradili iné spoločnosti. Pre sťažovateľa už objektívnej nebolo možné, aby obnovil svoju pozíciu z obdobia pred začatím exekúcie.

V dôsledku pochybenia orgánu verejnej moci bol teda sťažovateľ nútený pozastaviť svoje podnikateľské aktivity, čo viedlo k jeho faktickej likvidácii. Tomuto vývoju zodpovedá aj momentálna ekonomická situácia sťažovateľa. Na výzvu súdu sťažovateľ dokladoval svoje majetkové pomery, kde špecifikoval, že eviduje vlastné imanie vo výške 38.226 EUR, pričom disponuje zostatkom na účte vo výške 14.234,20 EUR a eviduje jedno motorové vozidlo značky Octavia, rok výroby 2001. K tomu eviduje nevymožiteľnú pohľadávku vo výške 71.456,88 EUR a záväzok v sume 5.105,72 EUR.

Z uvedeného je zrejmé, že zloženie preddavku na trovy konania zo strany sťažovateľa je prakticky nerealizovateľné. Žiadny obchodný partner, či finančná inštitúcia by za súčasnej ekonomickej situácie nepožičala finančné prostriedky subjektu, ktorý ich nie je schopný splatiť, a ktoré výrazne preyšujú jeho vlastné imanie.

Okresný súd Bratislava I. neobjasnil, akými úvahami sa spravoval pri posudzovaní pomerov sťažovateľa, keď dospel k záveru, že majetkové pomery sťažovateľa nie sú dôvodom na oslobodenie od súdnych poplatkov a je tu dôvod na uloženie povinnosti zložiť preddavok. Rozhodnutie súdu je preto v samotnej podstate nepreskúmateľné a vykazuje znaky arbitrárnosti. Súd sa obmedzil na stručné konštatovanie v znení: „Súd po preskúmaní predloženého tlačiva... dospel k záveru, že jeho majetkové pomery neodôvodňujú jeho oslobodenie od platenia súdnych poplatkov v predmetnom konaní. Vzhľadom na vyššie uvedené má súd za to, že v danej veci sú splnené podmienky na uloženie povinnosti navrhovateľovi zložiť preddavok na trovy konania...“

Sťažovateľ v odpovedi na výzvu súdu na dokladovanie majetkových pomerov jasne vyjadril, že uloženie povinnosti na zaplatenie preddavku je za súčasnej situácie pre sťažovateľa nemožné. Zdôraznil tiež, že uloženie povinnosti by bolo vzhľadom na súvislosti prípadu a fakt, že konanie je ako celok zo zákona oslobodené od súdnych poplatkov aj nedôvodné a neprimerané. Sťažovateľ celkom jednoznačne poukázal aj na skutočnosť, že štát požaduje v tomto prípade zloženie preddavku na trovy konania, ktoré mu reálne nehrozia. Uloženie povinnosti na zaplatenie preddavku v tak neúmernej výške je preto neadekvátne. Ministerstvo spravodlivosti, ktoré zastupuje štát v konaniach o náhradu škody disponuje aparátom vzdelaných právnikov, ktorí v týchto konaniach spravidla ministerstvo zastupujú a samotné ministerstvo neuviedlo, že by v tomto prípade malo postupovať inak.

Súd vo svojom uznesení nedal sťažovateľovi jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na právne a skutkovo relevantné právne otázky súvisiace s uložením povinnosti zložiť preddavok na trovy konania. K majetkovej situácii sťažovateľa vo vzťahu k výške preddavku niekoľkonásobne prevyšujúceho vlastné imanie sťažovateľa, či jeho disponibilné prostriedky na bankovom účte sa súd nevyjadril vôbec. Uznesenie súdu preto sťažovateľ považuje za arbitrárne, porušujúce zásady spravodlivého súdneho konania a ignorujúce ústavnú požiadavku presvedčivého súdneho rozhodnutia.

Za ešte závažnejší však sťažovateľ považuje samotný účinok namietaného uznesenia súdu, ktorým mu znemožnil efektívny prístup k súdu... Uložením povinnosti zložiť preddavok na náhradu trov konania tak štát v jednej osobe v skutočnosti znemožnil vyvodenie zodpovednosti za nezákonné rozhodnutie jedného zo svojich orgánov.

Uloženie tejto povinnosti sťažovateľovi navyše v konkrétnych okolnostiach prípadu nemá svoje opodstatnenie a odporuje samotnému zmyslu a účelu zákona.»

Sťažovateľ poukazuje na dôvodovú správu k zákonu č. 388/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, ktorým bol zavedený inštitút preddavku na trovy konania, podľa ktorej hlavným účelom tohto inštitútu je prevencia proti šikanóznym návrhom. Sťažovateľ s poukazom na už uvedený skutkový stav argumentuje tým, že jeho žaloba nie je šikanózna a ani zrejme bezúspešná a že v prerokúvanom prípade nehrozí vznik trov vo výške, ktorá by zodpovedala povinnosti uloženej napadnutým uznesením zo 6. februára 2014.

Sťažovateľ opakovane zdôrazňuje, že dôsledkom napadnutého uznesenia je porušenie práva na prístup k súdu. Okresný súd podľa sťažovateľa nerešpektoval ani princíp proporcionality, ktorý sú v zmysle judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 112/2012, I. ÚS 207/2012) povinné súdy zohľadniť pri určení výšky preddavku na trovy konania.

Vzhľadom na predmet napadnutého konania bolo podľa sťažovateľa porušené aj jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 3 ústavy. V kontexte tejto námietky sťažovateľ uvádza:

„Súd uložením preddavku za okolností, ktoré sú uvedené vyššie, znemožnil žalovať subjekt zodpovedný za vznik škody a tak zabránil realizácii práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu pri vydaní poverenia na exekúciu.“

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„... Základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 a v čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý súdny proces zaručené v čl. 6 ods. 1... dohovoru... postupom a uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 25 Cb/38/2012 zo 6. februára 2012 porušené bolo.

Uznesenie Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 25 Cb/38/2012 zo 6. februára 2012 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

Okresný súd Bratislava I je povinný sťažovateľovi uhradiť trovy právneho zastúpenia... v sume 9.246,80 €... na účet právneho zástupcu sťažovateľa... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha

(§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

Sťažovateľ v petite sťažnosti uvádza, že k porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo „*postupom a uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 25 Cb/38/2012 zo 6. februára 2012*“, pričom žiada, aby ústavný súd takto označené uznesenie zrušil.

V odôvodnení sťažnosti sťažovateľ uvádza, že k porušeniu označených práv podľa ústavy a dohovoru malo dôjsť uznesením okresného súdu sp. zn. 25 Cb 38/2012 zo 6. februára 2014. Zároveň k sťažnosti priložil uznesenie okresného súdu č. k. 25 Cb 38/2012-95 zo 6. februára 2014.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že uvedením dátumu vydania napadnutého uznesenia okresného súdu „*6. februára 2012*“ došlo k chybe v písaní, resp. k inej zrejmej nesprávnosti, pričom správne mal byť v petite uvedený dátum vydania napadnutého uznesenia „*6. februára 2014*“.

Z uvedeného je takto zrejmé, že sťažovateľ sťažnosťou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 38/2012 a jeho uznesením zo 6. februára 2014, ktorým okresný súd uložil povinnosť zložiť preddavok na trovy konania v sume 85 636,45 € na účet okresného súdu do 60 dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Podstatou sťažnosti je námietka sťažovateľa, podľa ktorej napadnutým uznesením okresného súdu došlo k zásahu do jeho základného práva na súdnu ochranu (konkrétne do jeho práva na prístup k súdu) podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže v zmysle § 141a ods. 1 poslednej vety OSP ak navrhovateľ preddavok v určenej lehote nezloží a odporca, ktorý má povinnosť zložiť preddavok, ho zložil, súd konanie v lehote 15 dní od uplynutia lehoty na zloženie preddavku zastaví. Vzhľadom na predmet konania (konanie o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z.) bolo podľa sťažovateľa porušené aj jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 3 ústavy.

Podľa názoru ústavného súdu je v danom prípade už na prvý pohľad zrejmé, že uznesením okresného súdu č. k. 25 Cb 38/2012-95 zo 6. februára 2014 k zásahu do označeného základného práva dôjsť nemohlo. Samotné vydanie uznesenia, ale ani nadobudnutie právoplatnosti tohto uznesenia nemá bez ďalšieho za následok stratu prístupu k súdu pre sťažovateľa. K namietaným dôsledkom by totiž mohlo dôjsť až prípadným vydaním uznesenia o zastavení konania. Ústavný súd zistil, že proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) tak, že konanie o dovolaní uznesením sp. zn. 4 Obdo 27/2014 z 28. mája 2015 zastavil z dôvodu, že nie je daná funkčná príslušnosť najvyššieho súdu na prerokovanie dovolania podaného sťažovateľom.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že okresný súd uznesením z 30. novembra 2015 zastavil konanie pre nezaplatenie preddavku na trovy konania. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom bude rozhodovať Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd.

Na rozdiel od uznesenia o povinnosti zložiť preddavok v zmysle § 141a ods. 1 poslednej vety OSP proti uzneseniu o zastavení konania je prípustné odvolanie a vo vzťahu voči prípadnému nepriaznivému potvrdzujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu prichádza do úvahy aj podanie dovolania, ktorého prípustnosť by sa mohla opierať o § 237 písm. f) OSP. Tak v rámci odvolacieho konania, ako aj v rámci dovolacieho konania voči uzneseniu okresného súdu o zastavení konania bude mať sťažovateľ možnosť uplatňovať všetky tie zásadné námietky, ktoré sú obsahom sťažnosti podanej ústavnému súdu. Všeobecné súdy preto budú mať možnosť skúmať, či zastavenie konania pre nezaplatenie preddavku na trovy konania je v danom prípade zlučiteľné s tými právami, porušenie ktorých sťažovateľ namieta.

V súvislosti s odkazom sťažovateľa na odôvodnenie nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 112/2012 zo 6. júna 2012 ústavný súd dodáva, že v citovanom náleze ústavný súd síce vyslovil porušenie práv podľa ústavy a dohovoru, ku ktorým malo dôjsť uznesením Okresného súdu Poprad č. k. 13 C 270/08-938 z 9. januára 2012, ktorým bola účastníkovi konania uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy konania, avšak zároveň zdôrazňuje, že s prihliadnutím na ďalšiu rozhodovaciu činnosť ústavného súdu (II. ÚS 129/2012, II. ÚS 130/2012, II. ÚS 131/2012, II. ÚS 132/2012, II. ÚS 133/2012, II. ÚS 134/2012, II. ÚS 135/2012, IV. ÚS 721/2013, IV. ÚS 112/2013, I. ÚS 537/2014) išlo o ojedinelý (menšinový) názor jedného zo senátov ústavného súdu, ktorého ojedinelosť preukazuje aj uznesenie toho istého senátu (I. ÚS), ktorý v obdobnej veci uznesením sp. zn. I. ÚS 440/2012 z 3. októbra 2012 (teda po vydaní nálezu sp. zn. I. ÚS 112/2012) sťažnosť už meritórne neposudzoval, ale ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. februára 2016